

PREDLOG

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MEĐUNARODNOJ I PRIVREMENOJ ZAŠTITI STRANACA*

Član 1

U Zakonu o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca ("Službeni list CG", br. 2/17, 3/19 i 77/24), u članu 20 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

"Strancu koji je identifikovan kao žrtva trgovine ljudima, a koji traži međunarodnu zaštitu i koji nije u potpunosti sposoban da ostvaruje prava i izvršava obaveze u skladu sa ovim zakonom bez odgovarajuće pomoći, obezbjeđuju se proceduralne garancije".

Dosadašnji st. 2, 3 i 4 postaju st. 3, 4 i 5

Član 2

U članu 56 stav 1 poslije na kraju tačke 3 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova koja glasi:

"Postoje opravdani razlozi za vjerovanje da azilant, odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom predstavlja opasnost za nacionalnu bezbjednost i javni poredak Crne Gore".

Poslije stava 4 dodaje se tri nova stava koji glase:

"U slučajevima u kojima se primjenjuje stav 1. tačke 3 i 4 Ministarstvo može odlučiti da ne odobri azil odnosno supsidijarnu zaštitu, ako odluka o zahtjevu za međunarodnu zaštitu još nije donesena.

Stranac koji je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu na koje se primjenjuju stav 1. tačke 3 i 4 ili stav 5 ovog člana pripadaju prava propisana u čl. 3, 4, 16, 31, 32 i 33 Ženevske konvencije pod uslovom da se nalaze u Crnoj Gori.

Organizaciona jedinica Ministarstva nadležna za poslove azila nakon priznanja statusa azilanta odnosno stranca pod supsidijarnom zaštitom mora u svakom pojedinačnom slučaju dokazati da je azilant odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom prestao biti azilant odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom, da mu status azilanta odnosno stranca pod supsidijarnom zaštitom nikada nije trebao biti priznat ili da više ne bi trebao biti korisnik statusa azilanta odnosno stranca pod supsidijarnom zaštitom iz razloga utvrđenih u stavku 1. ovog člana. Tokom postupka poništenja primjenjuje se član 66. Uredbe (EU) 2024/1348".

Član 3

U članu 65 poslije stava 3 riječi dodaju se novi stav koji glasi:

"Strancima koji traže međunarodnu zaštitu, a koji su identifikovani kao žrtve trgovine ljudima, pruža se pomoć u oporavku kroz:

- primjerene i odgovarajuće životne uslove u Centru za prihvat ili odgovarajućem skloništu za žrtve trgovine ljudima kako bi se vratili u samostalan život;
- posebne uslove za djecu žrtve trgovine ljudima u Centru za prihvat ili u skloništu;
- liječenje, uključujući psihološku pomoć, savjetovanje i podršku;
- informacije o mogućnosti odobravanja međunarodne zaštite u skladu sa ovim zakonom.

Dosadašnji st. 4 do 7 postaju st. 5 do 8.

Član 4

U članu 70 stav 1 riječi: "devet mjeseci" zamjenjuju se riječima: "tri mjeseca".

Član 5

U članu 77 stav 1 poslije riječi "smještaj" dodaju se riječi: "ako ne posjeduje novčana sredstva za smještaj ili ne posjeduje nepokretnost u Crnoj Gori ili nije izdržavano lice".

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

"Novčanim sredstvima za smještaj iz stava 1 ovog člana ne smatra se novčana pomoć koju odobrava Centar za socijalni rad."

U stavu 4 riječi: "st. 1 i 2" zamjenjuju se riječima: "st. 1 i 3".

Poslije stava 5 dodaje se šest novih stavova koji glase:

"Ako Ministarstvo ne raspolaže objektom ili dijelom objekta koji ispunjava uslove za smještaj azilanta, odnosno stranca pod supsidijarnom zaštitom, Ministarstvo može obezbjediti novčana sredstva za smještaj.

Novčana sredstva za smještaj iz stava 7 ovog člana utvrđuju se na mjesečnom nivou i iznose za:

- samca - 20% minimalne zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini, prema podacima organa nadležnog za poslove rada i zapošljavanja;

- porodicu sa dva ili tri člana - 30% minimalne zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini, prema podacima organa nadležnog za poslove rada i zapošljavanja;

- porodicu sa četiri ili više članova - 40% minimalne zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini, prema podacima organa nadležnog za poslove rada i zapošljavanja.

Azilant, odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom kojem je obezbijeđen smještaj u skladu sa ovim zakonom dužan je da svaku promjenu koja je od uticaja na korišćenje prava na smještaj, bez odlaganja, prijavi Ministarstvu.

Pravo na smještaj, odnosno pravo na novčana sredstva za smještaj može prestati prije isteka vremena iz stava 1 ovog člana, ako se azilant, odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom zaposli ili ako se utvrdi da posjeduje sredstva koja mu omogućavaju samostalno obezbjeđivanje smještaja.

Pravo na smještaj, odnosno pravo na novčana sredstva za smještaj prestaje prije isteka vremena iz stava 1 ovog člana u slučaju zloupotrebe tog prava, pri čemu Ministarstvo može od azilanta, odnosno stranca pod supsidijarnom zaštitom da zahtijeva povraćaj troškova smještaja, kao i naknadu materijalne štete koju je prouzrokovao prilikom korišćenja tog prava.

Protiv odluke o prestanku prava na smještaj, odnosno prava na novčana sredstva za smještaj u slučaju iz st. 10 i 11 ovog člana može se podnijeti tužba Upravnom sudu, u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke".

U stavu 9 riječi: "stava 5" zamjenjuju se riječima: "stava 6".

Poslije stava 9 dodaje se dva nova stava koji glase:

"Ukoliko se radi o azilantu ili strancu pod supsidijarnom zaštitom koji, s obzirom na lična svojstva i okolnosti (uzrast, trudnoća, teške bolesti, mentalno zdravlje ili posljedice mučenja, silovanja ili drugih teških oblika psihičkog, fizičkog ili nasilja zasnovanog na polu i rodu), nije u potpunosti sposoban da ostvaruje prava i izvršava obaveze u skladu sa ovim zakonom, bez odgovarajuće pomoći, smještaj će mu se obezbjediti u odgovarajućem centru za prihvatanje stranaca koji traže međunarodnu zaštitu sve dok lična

svojstva i okolnosti azilanta i stranca pod supsidijarnom zaštitom ne budu izmijenjena u toj mjeri da se opravdano može očekivati da se to lice može samostalno starati o sebi.

Azilantu odnosno strancu pod supsidijarnom zaštitom, ukoliko je to potrebno zbog njegovih specifičnih potreba smještaj se može osigurati i u odgovarajućoj javnoj ustanovi koja pruža usluge smještaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna i dječja zaštita”.

Dosadašnji st. 2 do 5 postaju st. 3 do 6, a st. 6 do 9 postaju st. 13 do 16.

Član 6

Poslije člana 94 dodaje se novi član koji glasi:

Poništenje privremene zaštite

“Član 94a

Privremena zaštita prestaje poništenjem odluke o odobravanju privremene zaštite, ako se:

- 1) naknadno utvrdi postojanje razloga za isključenje privremene zaštite iz člana 94 ovog zakona;
- 2) utvrdi da je strancu privremena zaštita odobrena na osnovu netačnih činjenica koje je dao ili zbog prikrivanja činjenica bitnih za odlučivanje.

U slučaju utvrđivanja okolnosti iz stave 1 ovog člana, stranac pod privremenom zaštitom će o tome biti obavješten i omogućiće mu se da se o navedenim okolnostima izjasni usmeno na zapisnik.

Odluku o poništenju privremene zaštite iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo.

Protiv odluke iz stava 3 ovog člana, može se podnijeti tužba Upravnom sudu, u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.”

Član 7

U članu 95 stav 1 poslije riječi: “privremena zaštita,” dodaju se riječi: “a koji je prethodno ostvario pravo na primjeren smještaj, neophodnu pomoć i osnovna sredstva za život iz člana 98 ovog zakona”.

Poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

“Stranac kome nije odobrena privremena zaštita, stranac za koga je donijeta odluka iz člana 94a stav 3 ovog zakona i stranac kome je prestala privremena zaštita istekom vremena na koji je odobrena, odnosno istekom vremena na koji je produžena u skladu sa odlukom iz člana 92 stav 4 ovog zakona, smatra se da nezakonito boravi u Crnoj Gori i prema njemu će se preduzeti mjere u skladu sa zakonom kojim se uređuje boravak stranaca.

Izuzetno od stava 2 ovog člana strancu kojem je prestala privremena zaštita istekom vremena na koji je odobrena, odnosno istekom vremena na koji je produžena u skladu sa odlukom iz člana 92 stav 4 ovog zakona, može se omogućiti dalji boravak u Crnoj Gori, u skladu sa zakonom kojim se uređuje boravak stranaca, na osnovu odluke, odnosno drugog akta Savjeta Evropske unije, o čemu odluku donosi Vlada, na predlog Ministarstva.

Dosadašnji stav 2 postaje stav 4.

Član 8

U članu 98 na kraju stava 1 tačka se briše i dodaju riječi: "ili nepokretnost u Crnoj Gori."

Poslije stava 2 dodaju se tri nova stava koji glase:

"Primjereni smještaj, neophodna pomoć i osnovna sredstva za život će se obezbijediti u Centru za prihvrat shodno raspoloživim kapacitetima."

"Provjera ispunjenosti uslova iz st. 1 i 2 ovog člana vrši se preko diplomatskog, odnosno konzularnog predstavništva treće zemlje, Centralne banke Crne Gore i organa uprave nadležnih za poslove poreza i za nepokretnosti."

Na stranca pod privremenom zaštitom koji ostvaruje pravo na primjeren smještaj, neophodnu pomoć i osnovna sredstva za život shodno se primjenjuju odredbe člana 64 st. 4 do 7 ovog zakona."

Član 9

U članu 100 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

"Osnovno obrazovanje iz stava 1 ovog člana je obavezno, a roditelj ili staratelj maloljetnog stranca pod privremenom zaštitom je dužan da postupa u skladu sa propisima kojima se uređuje osnovno obrazovanje i vaspitanje."

Član 10

U članu 103 stav 2 poslije riječi: "odobrava se privremena zaštita" zarez se briše i dodaju riječi: "u skladu sa članom 92 ovog zakona".

Član 11

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

* U ovaj Zakon prenesene su **Direktiva EU 2024/1346** Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. maja 2024. o utvrđivanju standarda za prihvrat tražilaca međunarodne zaštite ("Službeni list EU" L 2024/1346, 22. maja 2024. godine), **Uredba EU 2024/1347** Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. maja 2024. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva kao korisnika međunarodne zaštite, za jedinstveni status za izbjeglice ili za osobe koje ispunjavaju uslove za supsidijarnu zaštitu i za sadržaj odobrene zaštite, o izmjeni Direktive Savjeta 2003/109/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2011/95/EU Evropskog parlamenta i Savjeta, Direktiva Savjeta 2001/55/EZ od 20. jula 2001. godine o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priliva raseljenih lica i mjerama za unapređenje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posledica prihvata tih lica i Direktiva EU 2024/1712 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. juna 2024. o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprječavanju i suzbijanju trgovina ljudima i zaštiti njihovih žrtava.